

7.10.2020

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Viite: HE 17/2020

Liikenne- ja viestintävaliokunnan lausuntopyyntö tieliikennelain 92 ja 93:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä suojakypäristä, kun kyseessä on lapsen kuljettaminen moottorikelkalla. HE 17/2020**Liikenneturvan lausunto**

Lasten kuljettamisessa moottorikelkalla tulee aina huomioida lapsen soveltuvuus iän ja koon puolesta turvalliseen matkustamiseen. Tieliikennelain 94 §:n mukaan ”*alle 135 senttimetriä pitkän lapsen kuljettamiseen ohjaustangolla ja satulamallisella istuimella varustetussa ajoneuvossa on käytettävä lapsen kuljettamiseen soveltuvaa istuinta tai lasten turvalaitetta*”. Näin ollen moottorikelkassa alle 135 cm pituista lasta ei yleensä käytännössä ole luvallista kuljettaa matkustajana ainakaan ilman lisäjärjestelyjä istuinpaikan sovittamiseksi lapsen pituudelle sopivaksi. Yleensä tämä 135 senttimetrin pituusraja ylittyy vasta seitsemänvuotiaana tai sen jälkeen [1].

Lapsen kuljettaminen moottorikelkalla on jossain määrin rinnastettavissa tieliikenteessä lapsen kuljettamiseen moottoripyörällä. Tästä on WHO:n turvallisuussuositus, että alle 6-vuotiaan lapsen kuljettaminen tulisi olla laissa kiellettyä.[2]

Esimerkiksi Kanadassa on lastenlääkärien suositus, että alle 6-vuotiaasta lasta ei koskaan kuljetettaisi moottorikelkalla [3].

Tieliikennelain 92 ja 93 §:n mukainen suojakypärän käyttövelvoite moottorikelkkaillessa tai moottorikelkan reessä kuljettaessa ei tunne poikkeusta hyväksytyn kypärän käytöstä lasten osalta. Aiemman tieliikennelain aikana liikenne- ja viestintäministeriö oli sisäministeriön poliisiosastolle osoittamallaan kirjeellä ilmaissut kantanaan, mm. seuraavaa: ”...Kypärien valmistajat ja maahantuojat suosittelevat markkinoilla olevia hyväksytyjä kypäriä noin 3—4-vuotiaille ja sitä vanhemmille. Kevyimpien kypärien paino on noin 800 grammaa.

Käytännössä moottorikelkalla kuljetetaan myös aivan pieniä lapsia, joiden niska ja kaularanka on heikko kestäämään kelkkailuolosuhteissa pään voimakasta heilahtelua kypärän painon alla. Umpinaisessa moottorikelkan reessä voi kuljettaa matkustajia ilman kypärää. Muulla tavalla lasta kuljettaessa aivan pienen lapsen hentoa rakennetta voidaan pitää sellaisenaan erityisenä syynä, joka voi olla esteenä hyväksytyn kypärän käytölle tieliikennelain 89 §:n edellyttämällä tavalla.”[4]

7.10.2020

Lasten moottoriurheiluun tarkoitettuja kypäriä varten on olemassa Kansainvälisen autoliiton (FIA) hyväksymä standardi [5]. Sen mukaan lasten kypärän enimmäispaino saa olla seuraavan taulukon mukainen:

	Kypärä enimmäispaino (g) kypärän koon mukaan (cm)				
Kypärän koko	< 49 – 49	50 – 51	52 – 53	54 – 56	57 - 59
Kypärä ilman kasvosuojaa	1000	1050	1100	1150	1200
Kypärä kasvosuojalla	1100	1150	1200	1250	1300

Standardi ei kuitenkaan ota kantaa siihen, minkä ikäisestä lähtien lapsi voi tällaista kypärää turvallisesti käyttää. Kyseessä on kuitenkin moottoriurheiluun harrastamisessa käytettävät kypärät. Esimerkiksi Suomessa on virallinen motocross-luokka MX50, jonka kilpailuihin voivat osallistua alle 50-kuutiaisella moottoripyörällä lapset, jotka täyttävät kauden aikana vähintään viisi tai enintään kahdeksan vuotta [6]. Näissä kilpailuissa käytetään luonnollisesti hyväksytyjä kypäriä. Näin ollen motocrossissa viisivuotiaiden, jopa hieman alle, lasten niskan katsotaan kestävän motocrossin rasituksen hyväksytyä kypärää käytettäessä.

Moottorikelkkailla, jos lapsen kuljettaminen on välttämätöntä, pienen lapsen oikea paikka on asianmukaisella istuimella ja suojakaarella tai -katoksella varustetussa reessä. Tieliikennelain 93 §:n 3 momentin 2-kohta mahdollistaa matkustajan kuljettamisen ilman suojakypärää moottorikelkan avonaisessa perävaunussa (reessä), jos ajonopeus on enintään 20 km/h, ja tämä on osoitettu nopeuskilvellä. Tätä Liikenneturva ei kuitenkaan pidä suositeltavana yleisenä menettelynä, sillä ajonopeuden pitäminen vaatimuksen mukaisella alhaisella tasolla ei toteutune moottorikelkkailussa käytännössä. Liikenneturva pitää tärkeänä, että matkustajien päät on suojakypärällä suojattu aina avonaisella reellä matkustettaessa.

Pieniä lapsia reellä kuljetettaessa pään suojana voisi tieliikenteeseen/moottoriurheiluun hyväksytyyn kypärän sijasta olla lasketteluun sopiva kypärä sen keveyden vuoksi. Esimerkiksi edellä olevan motocross-esimerkin mukaan muun kypärän käyttäminen voitaisiin sallia alle 5-vuotiaille lapsille. Koska oletettavasti motocross-harrastuksen pariin menevät liikunnallisesti erityisen kehittyneet lapset, ja toisaalta lasten kehittyminen on hyvin yksilöllistä, niin muun kypärän käyttö moottorikelkan matkustajana voisi turvallisuuden kannalta olla hyväksyttävää alle 7-vuotiaille, kuten Ruotsissa asiasta on säädetty. Ruotsissa vastaava säädos on seuraava:

”Skyddshjälms behöver inte användas

1. av passagerare som inte fyllt sju år och som använder annat lämpligt huvudskydd,” [7]

län sijasta vaihtoehtona yksi mahdollisuus on sitoa muun kuin hyväksytyyn kypärän käytön salliminen samaan 135 cm pituusrajaan, mitä 94 §:ssä on säädetty lapselle soveltuvan istuimen tai turvalaitteen käytöstä.

7.10.2020

Lisäksi kiinnitämme huomiota siihen, että nykyisin moottorikelkkailussa käytettävät reet eivät vastaa lasten turvallisen kuljettamisen kannalta 94 §:n vaatimuksia. Liikenneturva esittää, että Liikenteen turvallisuusvirasto antaa rekivalmistajille tarkemmat ohjeet, tarvittaessa määräykset, maastoajoneuvon perävaunun turvavöiden ja lasten turvalaitteiden kiinnitysten vaatimuksista.

LIKENNETURVA

PASI ANTEROINEN
Pasi Anteroinen
toimitusjohtaja

- [1] http://kasvukayrat.fi/wp-content/uploads/2018/08/kasvukayrat_tytot_1-19v_tulostus_02.pdf
- [2] <https://apps.who.int/iris/handle/10665/160762>
- [3] <https://www.caringforkids.cps.ca/handouts/snowmobiles>
- [4] <https://www.edus-kunta.fi/FI/vaski/sivut/trip.aspx?triptype=ValtiopaivaAsiakirjat&docid=kk+1114/2002>
- [5] <https://smf.org/standards/cmh/CM2016.pdf>
- [6] https://www.moottoriliitto.fi/site/assets/files/1229/031_motocross_2020_1_2.pdf
- [7] https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/trafik-forordning-19981276_sfs-1998-1276 / 4 kpl 9 §